

KONTIOLAHTI

**Tarkastus-
lautakunnan
arviointikertomus
2023**

Sisällys

Puheenjohtajan katsaus	3
1. Tarkastustoimi	4
1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät.....	4
1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja työskentely	5
1.3. Arviointikertomuksen sisältö ja toteuttamistapa	7
1.4. Vuoden 2022 arvioinnin johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi	7
2. Vuoden 2023 keskeiset asiat	8
3. Kunnan henkilöstö	12
4. Strategisten tavoitteiden arviointi	14
5. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen	15
5.1. Kunnan hallinto	15
5.2. Hallintopalvelut	17
5.3. Sivistyslautakunta	21
5.4. Tekninen lautakunta	26
5.5. Tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa	27
6. Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	28
6.1. Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot	29
6.2. Kontiolahden Yrityspalvelu Oy	30
6.3. Kontionloikka Oy	31
7. Kunnan talous.....	32
8. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen, konsernivalvonta	34
9. Arviointikertomuksen käsittely.....	36
10. Allekirjoitukset	37

Puheenjohtajan katsaus

Vuotta 2023 luonnehtivat kansainvälisesti hankalasti ennustettavat kehityskulut ja kireä poliittinen tilanne. Euroopan Unionin ja Suomen tilanteen näkökulmasta etenkin Venäjän vuonna 2022 aloittama terroristinen hyökkäyssodankäynti piti yllä yleistä epävarmuutta. Vuonna 2023 tapahtui Suomen näkökulmasta suuria asioita, kuten liittyminen puolustusliitto Natoon ja hyvinvointialueiden käynnistyminen. Suomessa käytiin myös eduskuntavaalit ja maahan saatiin uusi hallitus. Suomen talouden tilanne oli loppuvuonna 2023 heikko. Inflaatio kuitenkin hidastui nopeasti vuoden 2023 aikana edelliseen vuoteen verrattuna, mikä antaa toivoa lähitulevaisuuden talouskehityksen näkökulmasta.

Kontiolahdessa juhlittiin 150-vuotisjuhlavuotta lukuisissa eri puolilla kuntaa järjestetyissä tapahtumissa. Keväällä Höytiäistä ympäröivästä viihteisestä Romppalan kohdalla huomattua, että se on aika iso järvi. Tapahtumat ja juhlavuoden näkyvyys tavoittivat kuntalaiset hyvin ja erilaisiin juhlavuosiaktiviteetteihin osallistui noin 20 000 ihmistä. Lisäksi juhlavuoden kunniaksi kuntamme lähihistoria on nyt dokumentoitu ansiokkaasti äskettäin julkaistuun historiikkiin.

Juhlavuoden kuluessa Suomessa ja Kontiolahdella on myös tapahtunut paljon asioita, jotka vaikuttavat merkittävästi kunnan toimintoihin sekä kunnassa asuvien ja työskentelevien elämään. Taloudellisten tunnuslukujen valossa merkittävin kokonaisuus oli tietysti vuoden 2023 alussa toimeenpantu hyvinvointialueudistus, jonka myötä mm. sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitus siirtyi kunnilta valtiolle ja toteutus siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Uudistuksen myötä menopuolen vähentyessä kunnan tulopohjaan tuli huomattavia verotuksellisia ja valtionosuuksiin kohdistuvia muutoksia. Myös konkreettisia kuntalaisille varsin näkyviä muutoksia toteutui useita. Koulutuksen saralla Kontiolahden perusopetuksessa tapahtui iso muutos, kun yhtenäiskoulut aloittivat syksyllä Lehmossa ja kirkonkylällä. Asumiseen liittyen esimerkiksi Lehmoon ja Paiholaan hyväksyttiin tarpeelliset osayleiskaavat.

Kuntamme teki taloudellisesti hankalassa toimintaympäristössä varsin kelpotuloksen. Tästä on kiittäminen kunnan henkilöstöä ja kohtuullisen hyvää veropohjaa. Myös investointien kustannusten hallinnassa tuli onnistumisia. Toki on huomioitava, että niin sanonut verohännät paransivat monen kunnan – myös Kontiolahden – tulosta ja näin ollen tulevien vuosien osalta taloudellinen liikkumavara on varsin tiukka. Lisähaasteena kunnan kirjanpidollista taloutta rasittaa lähivuosina isojen investointien myötä kasvanut poistotaso, joka edellyttää tuloksellisuuden näkökulmasta vahvoja vuosikatteita. Myös valtionosuusjärjestelmän muutokset sekä kunnille mahdollisesti tulevat lisävelvoitteet heikentävät taloudellista liikkumatilaa. Kuntamme pyrkii reagoimaan näihin ja muihinkin toimintaympäristön muutoksiin tulevaisuutta ennakoivalla strategiatyöllä ja uudistamalla kunnan hallintoa.

Tahtotila kunnassa on kuitenkin selvä. Eteenpäin katsotaan ja uskotaan tulevaan. Tästä esimerkkinä mainittakoon vuoden 2023 tilinpäätökseen tehtävä Onttolan liikuntahallin investointivaraus. Kuntalaisten kehittyvät liikkumismahdollisuudet ovat jatkossakin strategisesti tärkeä osa kontiolahtelaista elämän menoa.

Jyry Eronen, Kontiolahden tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

1. Tarkastustoimi

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 410/2015 §:n 121 mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kuntalain §:n 121 mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamaton alijäämää
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
5. valvoa kuntalain §:ssä 84 säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.
7. Tarkastuslautakunnan tulee myös laatia arviointisuunnitelma ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomus, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Kuntalain mukaisten tehtävien lisäksi Kontiolahden kunnan hallintosäännössä on määrätty, että tarkastuslautakunnan on:

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
2. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä,
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Hallintosäännön mukaan tarkastuslautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varanpuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä. Jokaisella heistä on henkilökohtainen varajäsen.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Arviointikertomus tulee saattaa kunnanvaltuustolle tiedoksi vuosittain viimeistään kesäkuun viimeisessä kunnanvaltuuston kokouksessa tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja työskentely

Valtuusto on 23.8.2021 valinnut tarkastuslautakunnan valtuustokaudelle 2021–2025.

Tarkastuslautakunnan jäseninä ja varajäseninä ovat toimineet 1.8.2023 alkaen;

Jäsen	Varajäsen
Eronen Jyry, puheenjohtaja	Lappalainen Simo
Suni Pentti, varapuheenjohtaja	Kinnunen Marjatta
Pakarinen Minna	Nuutinen Toini
Utriainen Nina	Kröger Seppo
Väätäinen Asko	Åberg Kai

Tarkastuslautakunnan jäseninä ja varajäseninä ovat toimineet 31.7.2023 saakka;

Jäsen	Varajäsen
Mustonen Sakari, puheenjohtaja	Voutilainen Janne
Haukka Markus, varapuheenjohtaja	Kinnunen Marjatta
Pakarinen Minna	Nuutinen Toini
Utriainen Nina	Kröger Seppo
Väätäinen Asko	Åberg Kai

Lisäksi kokouksissa on ollut pöytäkirjanpitäjänä KHT- ja JHT-tilintarkastaja Jukka Malkki, Tiina Härkin ja Sirkku Patokoski.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano: Jyry Eronen, Pentti Suni, Asko Väätäinen, Nina Utriainen, Minna Pakarinen

Tarkastuslautakunta on todennut, ettei lautakunnan jäsenillä ole ollut esteellisyyksiä lautakuntien toiminnan arvioinnissa.

Tarkastuslautakunnalla on laadittuna arviointisuunnitelma vuosille 2021–2024, jonka mukaisesti vuonna 2023 huomioitiin erityisesti strategian toteutuminen koko kuntakonsernissa sekä talous- ja tasapainottamistoimenpiteet. Vuosittain tarkastuslautakunnan kohteena ovat myös henkilöstö, talouden seuranta, investoinnit sekä omistajaohjaus.

Taulukossa on esitetty kokousten keskeinen sisältö ja ajankohdat. Kokousten yhteydessä on kuultu lautakuntien puheenjohtajia, osastopäälliköitä ja muita johtavia viranhaltijoita. Tarkastuslautakunta teki tutustumiskäynnin päiväkotiiin Lehdokkiin 12.12.2023.

Tilintarkastajan väliraportti.	24.1.2023
Tarkastuslautakunnan tilinpäätös vuodelta 2022, sidonnaisuusilmoitusten käsittely	28.2.2023
Johtavien viranhaltijoiden ja toimielinten puheenjohtajien kuuleminen vuodesta 2022	28.3.2023
Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot, toimitusjohtajan kuuleminen, vuoden 2022 arviointikertomus	19.4.2023
Vuoden 2022 arviointikertomus	3.5.2023
Vuoden 2022 arviointikertomus	11.5.2023
Sidonnaisuusilmoitusten käsittely, vuoden 2022 arviointikertomus	17.5.2023
Tarkastuslautakunnan osavuosisraportti 1/2023, tilinpäätös 2022, vuoden 2022 arviointikertomuksen viimeistely ja allekirjoitus	24.5.2023
Arviointikertomuksen luovutus	12.6.2023
Tilintarkastuksen lisäpäivät, tarkastuslautakunnan sihteeri, tarkastuslautakunnan työohjelma 2023, tarkastuslautakunnan kokous ajat, tarkastuslautakunnan osavuosisikatsaus 2/2023	26.9.2023
Opetuspäällikön ja varhaiskasvatuksen päällikön kuuleminen, tarkastuslautakunnan työohjelma 2023, esteellisyydet	10.10.2023
Kunnanjohtajan ja talousjohtajan kuuleminen, toimielinten vastaukset tarkastuslautakunnan vuoden 2022 arviointikertomukseen, tarkastuslautakunnan talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024-2026, sidonnaisuusilmoitusten käsittely	1.11.2023
Tilintarkastajan raportointi, tilivelvolliset viranhaltijat 1.1.-30.6.2024	12.12.2023

1.3. Arviointikertomuksen sisältö ja toteuttamistapa

Kuntalain §:n 110 mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Ne on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Arviointikertomuksen laadinnassa on hyödynnetty tilinpäätöksessä ja henkilöstöraportissa esitettyjä tietoja sekä tarkastuslautakunnan kuulemistilaisuuksissa ja tutustumiskäynnillä saamia tietoja.

Arviointikertomuksen pääsisältö koostuu valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioinnista. Arvioinnin kohteena ovat kaikki valtuuston asettamat tavoitteet, mutta erityisesti toteutumatta jääneet tavoitteet. Arviointikertomus käsittelee niitä asioita, joihin tarkastuslautakunta on nähnyt tarpeelliseksi kiinnittää huomiota.

Arviointikertomusta tulee lukea yhdessä tilinpäätöksen kanssa saadakseen kattavan kuvan kunnan toiminnasta vuonna 2023. Arviointikertomuksessa käsitellään kunnan strategia ja henkilöstö sekä lautakunnittain ja tytäryhtiöittäin vuonna 2023 sekä arvioidaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä. Lisäksi arviointikertomuksessa on oma lunksa talouden tarkastelusta.

Kunkin kokonaisuuden yhteyteen on lisätty tarkastuslautakunnan huomiot, joita se haluaa korostaa. Huomiot on merkattu eri värein;

- **punaiset** ovat kriittisiä havaintoja
- **keltaiset** pääasiassa suosituksia ja toteamuksia
- **vihreät** kiitoksia ja myönteisiä havaintoja

1.4. Vuoden 2022 arvioinnin johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Vuoden 2022 arviointikertomus käsiteltiin Kontiolahden kunnanvaltuustossa 30.6.2023 § 30. Tarkastuslautakunta esitti arviointikertomuksen käsittelystä, että kunnanvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista lautakuntien selvitykset siten, että ne voidaan käsitellä vuoden 2023 loppuun mennessä pidettävässä valtuustossa.

Kaikki hallintokunnat ovat antaneet vastineensa arviointikertomuksessa esille tuotuihin asioihin. Kontiolahden kunnanvaltuusto käsitteli selvitykset kokouksessaan 30.10.2023 § 46 ja tarkastuslautakunta saattoi ne tiedokseen 1.11.2023 § 78.

Tarkastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa arviointikertomuksesta saatuihin selvityksiin.

2. Vuoden 2023 keskeiset asiat

150-vuotias Kontiolahti

Vuotta 2023 leimasivat kansainvälisesti kireä poliittinen tilanne. Euroopan Unionin ja Suomen tilanteen näkökulmasta etenkin Venäjän vuonna 2022 aloittama hyökkäyssodan käynti piti yllä yleistä epävarmuutta. Vuonna 2023 tapahtui Suomen näkökulmasta suuria asioita, kuten liittyminen puolustusliitto Natoon ja hyvinvointialueiden käynnistyminen. Valtiovarainministeriön mukaan Suomen talouden tilanne oli loppuvuonna 2023 heikko bruttokansantuotteen (bkt) supistuesssa vuoden aikana 0,5 prosenttia. Inflaatio hidastui nopeasti vuoden 2023 aikana edelliseen vuoteen verrattuna.

Kontiolahden kunnan 150-vuotisjuhlavuosi leimasi kunnan näkyvyyttä ja eri puolilla kuntaa järjestettyjä lukuisia tapahtumia. Suurimpina juhlavuositeemaan liittyviä tapahtumina vuoden aikana olivat avajaistanssit, Höytiäisen ympäriajo, juhlavuoden päätapahtuma ja nuorten Bileet-tapahtuma. Juhlavuoden tapahtumiin osallistui noin 20 000 ihmistä. Juhlavuoden kunniaksi kunta tuotti myös historiateoksen Kontiolahti – maalaispitäjistä kasvukunnaksi, jossa kuvataan Kontiolahden kehitystä 1970-luvulta nykypäivään. Juhlavuosi alkoi kunnan näkyvyyden kannalta erittäin hyvin, kun Kontiolahti valittiin Suomen liikkuvimmaksi kunnaksi Suomen Urheilugaalassa.

Kontiolahden kunnan 150-vuotis juhlavuosi

Hyvinvointialueuudistus

Hyvinvointialueiden käynnistämisen yhteydessä vuoden 2023 alussa toimintansa aloitti myös Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, jonka vastuulla on järjestää maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon palvelut. Ennen hyvinvointialueuudistusta maakunnan edellä mainitut palvelut toteutti kuntien yhteinen Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä vuoden 2022 loppuun saakka.

Hyvinvointialueen valtuustoon valittiin vaaleilla maakunnasta yhteensä 59 henkilöä, joista 6 henkilöä oli Kontiolahden kunnasta. Hyvinvointialueuudistuksen myötä maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon palvelut rahoittaa nyt valtio. Ennen uudistusta Pohjois-Karjalan kunnat rahoittivat Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä toiminnan. Muutoksella on valtava vaikutus kunnan talouteen, koska valtion rahoittaessa palvelujen tuotannon, myös kuntien veroprosentteja leikattiin ja valtionosuusjärjestelmää uudistettiin.

Investoinnit ja maan käyttö

Kontiolahden kunnan suuret ajankohtaiset investointihankkeet saatiin valmiiksi vuoden 2023 aikana. Lehmon yhtenäiskoulu valmistui joulukuussa 2023 ja kaikki sen rakennukset saatiin otettua käyttöön heti lukukauden alkaessa 2024. Lisäksi Kontiolahden koulua peruskorjattiin viime vuoden aikana. Kokonaisuudessaan investointikustannukset olivat vuoden aikana n. 11,4 milj. euroa. Merkittävimmät investoinnit muodostuvat talonrakennushankkeista. Vuonna 2023 on myös rakennettu kunnallistekniikkaa ja vesihuoltoa. Investointikustannukset laskivat n. 4,5 milj. € vuodesta 2022.

Lehmon osayleiskaava ja Paiholan osayleiskaavamuutos olivat hyväksymiskäsittelyssä vuoden 2023 lopussa. Vuoden aikana hyväksyttiin myös Joensuun seudun yleiskaava 2040:n käynnistämisen osallistumisesta. Uusia maa-alueita ostettiin 264 t €:lla. Kontioniemen matkailualueen yhteistyösopimus hyväksyttiin kesällä 2023. Sopimuksessa mainittu tavoite on luoda Kontioniemen entisestä varuskunta-alueesta vetovoimainen matkailualue.

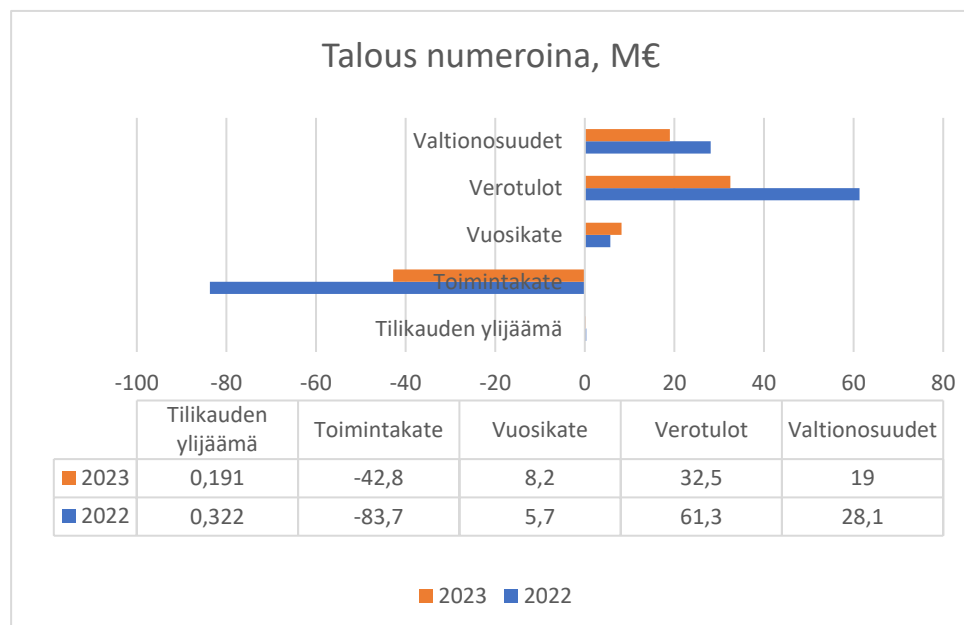
Kunnan hallinnon uudistaminen

Koska taloussuunnitelmakausi 2023–2025 on muodostumassa alijäämäiseksi, aloitettiin kunnassa määrätietoinen talouden tasapainoa hakeva valmistelutyö. Keskeisenä ajatuksena on, että uusista menoista lisäävistä toimista tulisi pidättäytyä ja investointitaso tulisi alentaa kestäväksi tasolle. Uusi myös kuntatalouden tasapainotukseen tähtäävä kuntastrategia hyväksyttiin kesäkuussa 2023. Kunta kävi syksyn aikana koko henkilöstöä koskevat työnantajan ja henkilöstön väliset mm. organisaatorakennetta yhteistoimintaneuvottelut.

Organisaatorakennemuutosten tavoitteena oli kehittää ja tehostaa kunnan toimintaa organisaatorakenteita muuttamalla ja tehtävien uudelleenjärjestelyillä vastaamaan organisaation toiminnan tarpeita. Samantyyppisiä vastuita kootaan yhteen eri toimielinten ja osastojen tai tulosalueiden tai esihenkilöiden alle. Päällekkäistä työtä vähennetään ja toimintaa tehostetaan kunnan johtamisjärjestelmää ja organisaatorakennetta muuttamalla sekä sisäisiä tehtävärakenteita kehittämällä ja työnjakoa muuttamalla.

Neuvottelujen perusteella kunnanvaltuusto hyväksyi seuraavat muutokset aikataului-
neen:

- 1) lakkautetaan sivistyslautakunta 30.6.2024,
- 2) lakkautetaan henkilöstö- ja työllisyysjaosto 30.6.2024,
- 3) lakkautetaan hyvinvointineuvottelukunta 30.6.2024,
- 4) perustetaan kasvatus- ja koulutuslautakunta 1.7.2024 lukien,
- 5) perustetaan kunnanhallituksen alainen hyvinvointi- ja työllisyysjaosto 1.7.2024 lukien,
- 6) nykyisen sivistysosaston tulosalueista hallinto, varhaiskasvatus, perus-
opetus ja lukiokoulutus siirtyvät kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisuus-
teen 1.7.2024 lukien,
- 7) nykyisen sivistysosaston tulosalueista vapaan sivistystyön ja vapaa-aika-
palvelujen tulosalueet siirtyvät kunnanhallituksen alaisuuteen 1.7.2024 lu-
kien,
- 8) lakkautetaan sivistysosasto 30.6.2024,
- 9) perustetaan kasvatus- ja koulutusosasto 1.7.2024 lukien,
- 10) teknisen lautakunnan alaisuudessa oleva vesihuolto siirtyy kuntateknii-
kan tulosalueen yhteyteen 1.7.2024 lukien ja
- 11) kunnanhallituksen alaisuuteen perustetaan työllisyyspalveluiden tulos-
alue 1.7.2024 lukien.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä valtionosuudet laskivat vuodesta 2022 noin 9 milj. €. Veroprosenttia leikattiin 12,64 %, jolloin kunnan verotulot tippuivat vuodesta 2022 n. 29 milj. €. Vastaavasti kulupuolella toimintakate pienentyi vuodesta 2022 noin 41 milj. €. Tilikauden vuosikate parantui edellisvuoden 5,7 miljoonasta eurosta 8,2 miljoonaan eu-
roon.

Kunnan väestö

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan vuonna 2023 Kontiolahden kunnan asukasmäärä väheni 22 (2022: +119) hengellä ollen vuoden lopussa 15 135. Syntyvyys kasvoi hieman edelliseen vuoteen nähden, ollen 20 henkeä edellisvuotta enemmän (2023: +168 ja 2022: +148). Kuolleisuus kasvoi edellisen vuoden tasolta ollen 128 henkeä (2022: 102). Luonnollinen väestönkasvu oli edelleen positiivista ollen +40 henkilöä. Kontiolahden netto-muuttomäärä laski 62 henkilöllä vuoden 2023 aikana (2022: 72).

Pohjois-Karjalan työttömyysaste oli vuoden 2023 lopussa 15 % (2022: 13,4) ja Kontiolahdessa 10,4 % (2022: 9,9). Kontiolahden kunnassa oli työttömiä työnhakijoita vuoden 2023 lopussa 763 (2022: 716) henkilöä. Joulukuun tilanteen mukaan työttömistä 11 % (2022: 10,4 %) oli alle 25-vuotiaita, 51,5 % (2022: 48,7 %) 25–50-vuotiaita ja 37,5 % (2022: 40,8 %) yli 50-vuotiaita. Kaiken kaikkiaan vuoden 2023 loppupuolella työttömyyden kokonaismäärä kasvoi, kuten myös nuorisotyöttömyys. Toisaalta pitkäaikaistyöttömyys ja työmarkkinatuen saajien määrä väheni.

Tarkastuslautakunnan arvio vuodesta 2023

- Tarkastuslautakunta on huolissaan yleisen maailmantilanteen vaikutuksesta kunnan toimintaan ja talouteen
- Tarkastuslautakunta pitää positiivisena asiana määrätietoista otetta kunnan toiminnan eteenpäin viemisessä haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta.

3. Kunnan henkilöstö

Kontiolahden kunnassa työskenteli vuoden 2023 lopussa 626 työntekijää, kun edellisenä vuonna koko henkilöstön määrä oli 614. Vakituksessa palvelussuhteessa työskenteli 482 (2022: 466) ja määräaikaisessa 147 (146) henkilöä. Vakinaisten työntekijöiden osuus koko henkilöstöstä oli 77 %. Henkilöstön keski-ikä oli 46,07 vuotta.

1.1.2023 voimaan tulleen hyvinvointialuemuutoksen myötä teknisen puolen puhtauspalvelut -yksiköstä (sote-kohteiden laitoshuolto) siirtyi vanhoina työntekijöinä 7 henkilöä ja keskushallinnosta siirtyi 3 vakituista työntekijää (kuntouttava työtoiminta) hyvinvointialueelle.

Keväällä 2023 talous- ja strategiatyöryhmä valmisteli mahdollisia toimenpiteitä taloudellisten säästöjen löytämiseksi ja alkusyksystä kunnanhallitus päätti käynnistää koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut. Joulukuussa kunnanvaltuusto päätti organisaatiouudistuksesta, joka astuu voimaan 1.7.2024. Yhteistoimikunta kokoontui kuusi kertaa tilikauden aikana.

Sairaspoissaolot

Sairauspoissaolojen määrä kääntyi vuoden 2023 aikana kunnassa laskuun. Sairauspoissaoloja oli keskimäärin 15,7 päivää henkilötyövuotta kohti (2022: 17,8).

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sairauspoissaolot ovat laskeneet edellisvuodesta merkittävästi. Teknisissä palveluissa sairauspoissaolot ovat kasvaneet etenkin laitospalvelu- ja ruokahuollon puolella, kun taas kuntatekniikassa sairauspoissaolojen määrä on laskenut. Kunta-alalle tyypillisesti poissaolojen määrä vaihtelee suuresti eri ammattiryhmien välillä.

Suurimmat sairauspoissaolojen syyt on tuki- ja liikuntaelinten sekä sidekudoksen sairaudet, joita oli 2023 tilikaudella 1460 (2022:648).

Kontiolahden kunnalla mielenterveysperusteiset sairauspoissaolot ovat valtakunnan tasoa matalammalla tasolla. Kunnassa on kiinnitetty huomiota henkilöstön hyvinvointiin sekä panostettu esimiesten koulutukseen.

Nolla päivää sairastaneiden osuus on suhteellisesti kasvanut edellisvuodesta. Vuonna 2023 0 päivää sairastaneiden määrä oli 525 ja edellisvuonna 459.

Työtaturmien määrät laskivat edelliset vuoden 53 työtaturmasta päättyneen tilikauden 46 työtaturmaan. Merkittävimmät poissaolot aiheutuivat liukastumisista, horjahtamisista ja kompastumisista. Vuonna 2023 tapaturmista/työmatkatapaturmista aiheutuvien sairauspoissaolojen määrä oli merkittävästi edellistä vuotta pienempi.

Työterveyshuollon kustannukset ovat nousseet edellisvuodesta 279 310 € (2022:221 514 €). Nousua tuli sekä hintojen nousun vuoksi että erityisesti työterveyspainotteisten sairaanhoitopalvelujen käytön kasvun myötä.

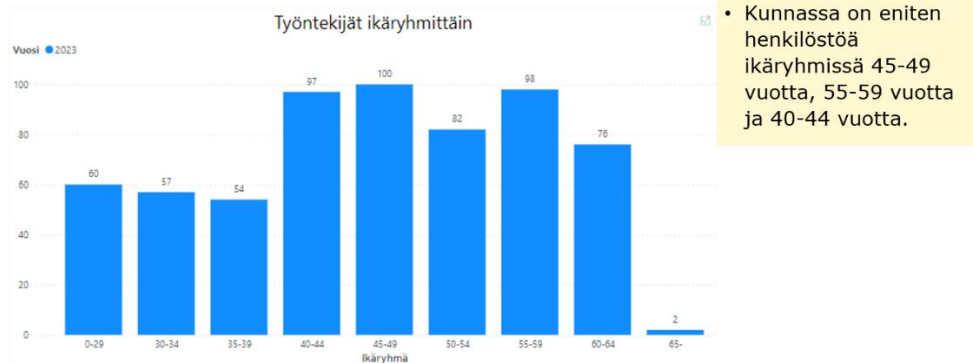
Eläköitymiset

Vuonna 2023 eläkkeelle jäi 9 henkilöä (2022: 13). Kevan eläköitymisennusteen mukaan Kontiolahden kunnan eläköitymisen huippuvuosi on 2025. Kevan ennusteen mukaan eläköitymisiä Kontiolahden kunnassa ammattitehtävien tarkasteltuna on suhteellisesti eniten perhepäivähoidossa, laitoshuollossa, ruokahuollossa, kiinteistönhoidossa, maa- ja vesirakentamisessa, koulujen opettajissa, opetustoimen johdossa sekä sihteerien tehtävissä.

Eläköitymisennusteen mukaan näissä ammattiryhmissä eläköityy vähintään 20 % ammattiryhmienhenkilöstöstä vuoteen 2028 mennessä.

Työntekijät ikäryhmittäin vuonna 2023 (31.12.)

- Kunnassa on eniten henkilöstöä ikäryhmissä 45-49 vuotta, 55-59 vuotta ja 40-44 vuotta.

www.kontiolahti.fi

Kouluttautuminen

Koulutuspäivien määrä vuonna 1291 (2022:1507) päivää.

Henkilöstön koulutus suuntautui mm. digi- työelämätaitoihin, johtamisen ja esihenkilötyön osaamiseen. Säännöllisiä esihenkilöinjoja jatkettiin esihenkilö- ja johtamistyön tueksi sekä yhtenäisten käytäntöjen vahvistamiseksi. Lisäksi järjestettiin työpajatyypinen koulutus-tilaisuus työkykyjohtamisesta.

Koulutuspäivien lisäksi osaamista kehitettiin mm. työnkuvien rikastamisella, työparityökentelyllä, työnkierrolla ja verkostoitumalla omalla alalla.

Palkitseminen

Henkilöstöä palkittiin hyvistä teoista ja kokeiluista pikapalkkioilla sekä innostavin työntekijä ja esimies -palkinnoilla. Työntekijöitä muistettiin ikämerkkipäivistä ja pitkästä kunta- palvelusta. Työhyvinvointia tuettiin mm. työyhteisöjen tyhy-toiminnalla.

Juhlavuoden kunniaksi henkilöstöetuus myönnettiin korotettuna. Henkilöstöllä oli myös mahdollisuus järjestää työpaja oman työyhteisön voimavaroista ja työyhteisöille annettiin rahallinen tuki tilaisuuksien tarjoilujen järjestämiseen.

Kontiolahden kunnan vuosittaiset Vuoden loistavimmat palkinnot jaettiin joulukuussa. Juhlassa jaettiin kulttuuri-, nuoriso- ja vanhustyön palkinnot sekä vuoden liikuttajan palkinto. Lisäksi kunta jakoi henkilöstönsä vuoden innostavimman työntekijän ja esihenkilön palkinnot ja nyt ensimmäistä kertaa innostavin järjestötoimija -palkinnon.

Tarkastuslautakunnan arvio vuodesta 2023

- Tarkastuslautakunta pitää vahvaa ennakkointia rekryointitarpeissa tärkeänä tarkasteltaessa kunnan henkilöstön eläköitymisiä ja kuntalaisten palvelujen tarjontaa.
- Tarkastuslautakunta pitää hyvänä vuoden 2023 sairaspoissaolojen laskevaa kehitystä.
- Tarkastuslautakunta toteaa Kontiolahden kunnan vetovoiman työnantajana olleen vuonna 2023 hyvällä tasolla.

Kunnan 150-vuotisjuhlavuoden kunniaksi järjestetty Höytiäisen ympäriajo 17.6.2023.

4. Strategisten tavoitteiden arviointi

Kunnanvaltuusto päätti 14.11.2022 § 62, että kuntastrategian yksityiskohtainen arviointi ja tarkastelu toteutetaan vuoden 2023 aikana. Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa vuoden 2023 alussa, jolloin sosiaali- ja terveystalouden rahoitusvastuu siirtyi kunnilta valtion rahoittamille hyvinvointialueille. Samassa yhteydessä kuntien verotus- ja valtionosuusjärjestelmät muuttuivat olennaisesti. Nämä tekijät yhdessä kireän taloudellisen toimintaympäristön kanssa ohjasivat vahvasti kunnan strategian päivitystyötä vuoden 2023 osalta.

Kunnanhallitus päätti 16.1.2023 § 8 talous- ja strategiatyöryhmän perustamisesta. Työryhmän tehtävänä on ollut valmistella tulevien vuosien talouden linjauksia sekä kuntastrategian päivittämistä. Työryhmä kokoontui kevään 2023 aikana viisi kertaa. Strategiatyöryhmän työn lisäksi kunnanvaltuusto kokoontui keväällä 2023 tulevaisuustyöpajaan antamaan suuntaviivoja strategiatyölle. Päivitettyä strategialuonnosta käsiteltiin 22.5. kunnanhallituksessa, 29.5. valtuustoinfossa ja 7.6.2023 valtuustoseminaarissa. Uudistettu strategia hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 19.06.2023.

Päivitetyn kuntastrategian keskeisiä kulmakiviä ovat:

- Kestävä ja terve kuntatalous
- Loistavin asenne
- Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö
- Kehittyvän asumisen ja elämisen ympäristö
- Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö

Päivitetyn strategian keskeinen johtoaajatus kuuluu ”Kasvua ja asennetta - Haluamme Kontiolahdella jatkaa positiivista kasvua, jotta kunnan asukas- ja työpaikkamäärä, verotulot sekä kuntalaisten hyvinvointi ja onnellisuus lisääntyvät. Terve kuntatalous ja loistavin asenne mahdollistavat asukkaille ja yrityksille parhaan toimintaympäristön.”

Päivitetty strategia ohjaa kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua. Strategiset toiminnalliset tavoitteet ja mittarit huomioidaan taloussuunnitelmassa. Strategian toteutumista raportoidaan säännöllisesti osavuosisraporttien ja tilinpäätöksen yhteydessä. Kunnanvaltuusto tarkistaa strategian vuosittain.

Tarkastuslautakunnan arvio vuodesta 2023

- Tarkastuslautakunta pyytää kiinnittämään huomiota, että toimintaympäristön jatkuvasti muuttuessa taloudelliset ja toiminnalliset haasteet jatkuvat ja strategiselle päivitystyölle on tarvetta jatkossakin
- Tarkastuslautakunta pitää hyvänä että, kunnan toimintaa ohjaavassa strategiatyössä on reagoitu toimintaympäristön muutoksiin.
- Tarkastuslautakunta arvioi, että vuoden 2023 osalta kunnan operatiivinen toiminta mahdollistaa pääsääntöisesti päivitetyn strategian tavoitteiden toteutumisen.

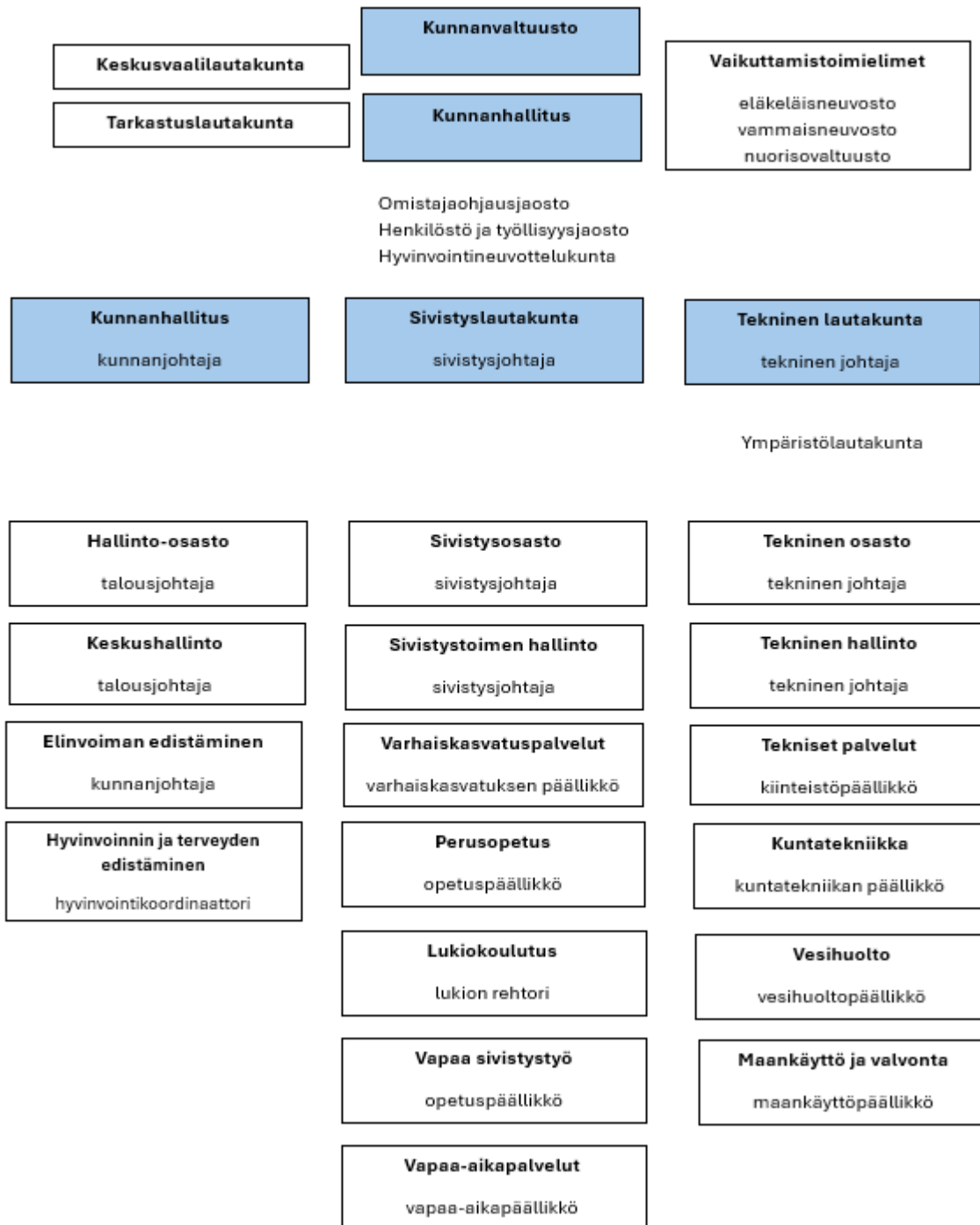
5. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen

Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston tilikaudelle asettamia toiminnallisia tavoitteita. Arviot on tehty valtuuston vahvistaman alkuperäisen talousarvion ja tilinpäätöksen mukaan. Alkuperäisen talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin ei tehty vuoden aikana muutoksia.

5.1. Kunnan hallinto

Kontiolahden kunnan hallintorakenteessa ei tapahtunut organisaatiomuutoksia vuoden 2023 aikana. Kontiolahden kunnan lautakuntia ovat sivistys-, tekninen- ja ympäristölautakunta sekä lakisääteiset tarkastuslautakunta ja keskusvaalilautakunta. Kunnanhallituksessa on kaksi jaostoa, omistajaohjaus- sekä henkilöstö- ja työllisyysjaosto. Kunnanhallituksen alaisuudessa toimii myös hyvinvointineuvottelukunta. Vaikuttamistoimielimiä Kontiolahden kunnassa ovat eläkeläis- ja vammaisneuvostot sekä nuorisovaltuusto. Hallinto-osaston alainen tulosalue sosiaali- ja terveystaloudet on poistettu kunnan organisaatiosta palvelujen siirryttyä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle.

Organisaatiokaavio

Kunnan organisaatiokaavio

5.2. Hallintopalvelut

Keskushallinto

Keskushallinnon toiminta-ajatuksena on jatkaa positiivista kasvua, jolloin kunnan asukas- ja työpaikkamäärä, verotulot sekä kuntalaisten hyvinvointi ja onnellisuus lisääntyvät. Tavoitteen toteutumiseksi tehtävänä on kehittää kunnan palveluja yhdessä muiden osastojen kanssa ja tuottaa hallinto-, talous- ja henkilöstötukipalvelut. Keskushallinnon tehtäviin kuuluu myös työllisyyspalvelut.

Henkilöstöpalveluissa toteutettiin henkilöstöasioiden koordinoitua, ohjausta ja neuvontaa palvelussuhdeasioissa, henkilöstön rekrytoinnissa, sekä työsuojelu-, työkyky- ja yhteistoiminta-asioissa. Keväällä 2023 käytiin kunnan kaikilla virka- ja työehtosopimusaloilla paikallisten järjestelyerien kohdentamista koskeneet neuvottelut ja toteutettiin paikallisten järjestelyerien maksatuksen saattamisen suunnittelu ja koordinointi.

Terveysviranomaisten päivittäessä koronaohjeistustaan, kunnassa luovuttiin henkilöstöä koskevasta koronaohjeesta alkuvuodesta 2023. Pandemian myötä lisääntyneestä etätyöstä on tullut tavanomainen tapa työskennellä. Osittaista etätyötä mahdollistetaan kunnan henkilöstölle niissä tehtävissä, missä se on mahdollista.

Työllisyydenhoidon toiminnan tavoitteena oli ennaltaehkäistä työttömyyttä, sen pitkittymistä ja vähentää erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyttä. Työllisyyspalvelut toimivat aktiivisesti työttömien työnhakijoiden tavoittamisessa, palvelutarpeiden kartoittamisessa sekä ohjaamisessa oikeiden palveluiden piiriin. Työllisyyspalveluihin palkattiin työkykykoordinaattori edistämään työkyvyttömiä- ja osatyökykyisten työnhakijoiden palveluja.

Koska työllisyyden hoidon alueella on menossa merkittäviä muutoksia, muutettiin työllisyysohjelma vuosittaiseksi. Suurimmat muutokset aikaisempiin vuosiin verrattuna olivat kuntouttavan työtoiminnan siirtyminen hyvinvointialueelle ja TE24-uudistuksen kehittämistyön alkaminen.

Keskushallinnolle asetetuista tavoitteista toteutui 6/11.

Keskushallinnon toteutumattomat tavoitteet vuonna 2023

Tavoite	Mittari	Toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Kehitämme edelleen organisaation digitaalisia palveluita, hyödynnämme tehokkaammin järjestelmiä, luomme uusia työskentelyä sujuvoittavia käytänteitä ja vahvistamme edelleen digitaalisia työskentelytapoja.	Uusi sähköinen kokous käytössä toimitelmissä vuoden 2023 aikana.	Sähköinen kokousalusta ei tällä hetkellä tuo lisäarvoa toimitelmiin kokouksiin, joten sen käyttöönotosta on luovuttu. Kokousalustaohjelman kehittymistä seurataan ja sen käyttöönotto otetaan uudelleen tarkasteluun, mikäli siitä todetaan olevan lisäarvoa.
	Tiedonhallintamallin ja asiakirjajulkaisuuskuvausten verkkojulkaiseminen: digiturvamalli on käytössä.	Digiturvamalli-ohjelmasta on luovuttu. Tilalle on otettu Privacy Designer- ohjelma, jonka käyttöönotto vaihe ja -

		koulutus ovat alkaneet syksyllä 2023. Ohjelman sisältöjä täydennetään vuoden 2024 aikana. Asiakirjajulkisuuskuvaus löytyy kunnan verkkosivulla ja se on ajantasainen.
	Koko henkilöstö on suorittanut tietosuoja- ja tietoturvatestit.	Tietosuoja- ja tietoturvatestien teko on aloitettu koko henkilöstön osalta. Testien teko jatkuu vuoden 2024 aikana.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Ennaltaehkäisemme ja vähennämme nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyttä vaikuttavalla palvelutarvearvioinnilla, palveluohjauksella ja työhönvalmennuksella.	Työttömyysaste < 8 %	Työttömyysasteen keskiarvo heinä-joulukuussa oli 8,9 %. Työttömyysaste joulukuun lopussa 10.4 %.
	Työmarkkinatuen kuntaosuus < 1 112 326 €	Työmarkkinatuen kuntaosuus oli 1 102 017 € (alitus 10 309 €)

Elinvoiman edistäminen

Kontiolahden kunnan Kontiolahden kunnan keskeisenä tehtävänä on kunnan sekä yritysten elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Elinvoiman edistäminen nähdään tässä yhteydessä vetovoimaisen yritys ympäristön rakentamisena, yritysten kasvun ja kehittymisen edistämisenä, aktiivisena viestintänä ja strategisena maankäytön suunnitteluna. Kunta haluaa kasvua, olla rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö ja että kunnassa ja kuntaorganisaatiossa on loistavin asenne.

Kunnan elinvoimaresursseihin kuuluu kunnanjohtaja, viestintäsuunnittelija sekä kaksi tytäryhtiötä: Kontiolahden Yrityspalvelu Oy ja Kontionloikka Oy. Yhtiöiden keskeisin tehtävä on yritysten kasvun ja kehittämisen mahdollistaminen.

Business Joensuun kanssa voimassa ollut sopimus kasvupalveluista päättyi vuoden 2022 lopusta ja tytäryhtiö Kontionloikka Oy:n kanssa olevaa palvelusopimusta kasvatettiin 20 000 eurolla edellisvuodesta.

Kontiolahden kunta teki yhteistyösopimuksen Kontiorannan alueen kehittämisestä Puulaakso Oy:n kanssa vuoden 2023 aikana. Tavoitteena saada uusia työpaikkoja kestävän matkailu- ja majoitustoiminnan sekä monipuolisen yritystoiminnan avulla. Yhteistyö jatkuu vuoden 2024 aikana.

Elinvoima alitti talousarvion 165 000 eurolla toimintatuottojen toteutuessa budjetointia paremmin ja toimintakulujen alittaessa laaditun talousarvion palveluiden oston osalta.

Elinvoiman tehtäväalueen tavoitteista toteutui 9/10.

Elinvoiman tehtäväalueen toteutumattomat tavoitteet vuonna 2023

Tavoitteet ja toimenpiteet	Mittari	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Tuemme nuorten ja lasten valmiuksia työelämään ja yrittäjyyteen yrittäjyyspolun avulla. Yrittäjyyspolku toteutetaan yhteistyössä yritysten, varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa.	Päiväkoti-ikäisten tiedot ammattialoista lisääntyvät.	Tavoitteen toteumaa ei seurattu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle. 1.1.2023 alkaen Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on vastannut myös ympäristöterveydenhuollon palvelujen tuottamisesta sopimusperusteisesti (Kontiolahden kunnanvaltuusto 30.5.2022 § 34).

Kontiolahden kunnanhallitus on hyväksynyt 24.4.2023 § 94 Pohjois-Karjalan kuntien, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ja Pohjois-Karjalan maakuntaliiton yhteistyösopimuksen yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista, työnjaosta ja tiedonkulusta (ns. kumppanuussopimus). Osa yhteistyösopimuksen osa-alueista tullaan täsmentämään erikseen myöhemmin. Vuoden 2023 lopulla käynnistyi hyvinvointialueen johdolla Pohjois-Karjalan hyvinvointisuunnitelmakauden 2025–2028 valmistelu maakunnallisena yhteistyönä.

Hyvinvointineuvottelukunta kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa. Kokouksissa käsiteltiin pääsääntöisesti hyvinvointisuunnitelman 2021–2024 toimeenpanoa, terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyötä, osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteuttamisen seurantaa sekä ehkäisevän päihdetyön toteuttamista Kontiolahdella. Hyvinvointineuvottelukunta antoi selvityksen Itä-Suomen aluehallintovirastolle Kontiolahden kunnan ennalta ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä, johon aluehallintovirastolla ei ollut valvonnan yhteydessä huomautettavaa.

Kontiolahden kylät osallistuivat Kontiolahti 150-juhlavuoteen aktiivisesti erillisen juhlavuosiavustuksen perustella. Pohjois-Karjalan järjestökysely toteutettiin 24.3.–30.4.2023 Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry:n toimesta. Järjestökyselyn tulosten perusteella yhdistyksiltä nousseisiin koulutustoihiveisiin pyritään jatkossa vastaamaan.

Kontiolahden uusi kotouttamisohjelma 2023–2026 hyväksyttiin valtuustossa 4.12.2023. Lisäksi päivitettiin Kontiolahden kunnan ja Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Kontiolahden kunta sitoutui myös Joensuun seudun kotouttamistyön keskus –jatkohankkeeseen 1.9.-31.8.2024. Hankkeen puitteissa maahanmuuttotauustaisille asiakkaille on maksuttomana palveluna järjestetty neuvontaa ja palveluohjausta viranomais- ja arjen asioissa, sekä oleskelulupa- ja kansalaisuusasioihin liittyvää neuvontaa ja ohjausta.

Hyvinvoinnin tehtäväalueella toteutui 6/7 asetetuista tavoitteista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumattomat tavoitteet 2023

Tavoite	Mittari	Toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Työskentelemme aktiivisesti kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Kehitämme edelleen kunnan hyvinvointityön rakenteita.	Hyvinvointisuunnitelman toimeenpanon seuranta: • Hyvinvoinnin johtoryhmä / HYTE-ryhmä / EPtryhmä (väh. 4 x vuodessa)	Hyvinvoinnin johtoryhmä on kokoontunut 3 kertaa vuoden 2023 aikana. Kunnan ennalta ehkäisevän päihdetyön työryhmä on kokoontunut 6 kertaa vuoden 2023 aikana.

Yhteenveto

Kunnanhallinto saavutti pääsääntöisesti toiminalliset tavoitteet. Tavoitteista saavutettiin 21/28. Toteutumattomat tavoitteet on esitetty tehtäväalueittain edellä olevissa kappaleissa. Kaikki tulosalueet ylittivät talousarvion. Hallinnon toimintakate alittui 0,3 M€ talousarviosta.

Toimintakatevertailu

1000 eur	Alkuperäinen TA	TA muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	2 393	101	2 494	2 630	136
Toimintakulut	-7 245	-65	-7 310	-7 149	161
Toimintakate	-4 832	36	-4 816	-4 519	297

Tarkastuslautakunnan arvio vuodesta 2023

- Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana vuoden 2023 loppupuolella tapahtunutta työttömyyden kasvua etenkin nuorisotyöttömyyden osalta.
- Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana, että kaikki tulosalueet alittivat talousarvion.

Musisointia kotiseutukeskuksen navettakonserteissa kesällä 2023

5.3. Sivistyslautakunta

Hallinto

Kontiolahden perusopetuksen oppilasmäärän huippu ohitettiin lukuvuonna 2022–2023. Perusopetuksen oppilasmäärä oli syyskuussa 2023 yhteensä 2 052 oppilasta eli 50 oppilasta vähemmän kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Varhaiskasvatuksen palveluissa lasten kokonaismäärät säilyivät jokseenkin ennallaan, mutta alle kolmivuotiaiden lasten osuus on kasvanut.

Kontiolahden perusopetuksessa tapahtui muutos, kun yhtenäiskoulut aloittivat usean vuoden valmistelun jälkeen 1.8.2023 Lehmossa ja kirkonkylällä. Muutoksen myötä Kirkonkylän koulu tuli osaksi Kontiolahden koulua ja Lehmon koulussa järjestetään opetusta myös vuosiluokille 7–9 Kylmäojan ja Lehmon koulujen alueen oppilaille.

Opiskeluhuollon psykologipalveluiden sitovat henkilömitoitukset eivät toteutuneet johtuen hyvinvointialueen psykologien rekrytointiongelmasta. Psykologivajeen takia koko oppilaitosyhteisöä tukevan opiskeluhuollon toteutuminen jäi puutteelliseksi osassa kouluja.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on käynnistynyt oppimisen tuen lainsäädännön uudistaminen, jonka tavoitteena on, että oppilas saa tukea oppimiseen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja selkiyttää tukitoimien päätöksentekoa ja vähentää opettajien kirjaamisvelvoitetta tuen asiakirjoissa. Uudistetun lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2025.

Sivistyslautakunnan hallinnon taloudellinen tulos oli 10 t€ talousarviota parempi ja toimintakatteen toteuma oli 98,6 %.

Sivistystoimen hallinnon tavoitteista 2/3 toteutui toimintakaudella.

Lehmon koulu

Sivistystoimen hallinnon toteutumattomat tavoitteet 2023

Tavoite	Mittari	Toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Lasten ja nuorten hyvinvointi paranee verkostoyhteistyöllä.	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman indikaattoreista väh. 70 % kehittyy tavoitteen suuntaan.	Ei toteutunut, toteuma 67 %.

Perusopetus

Kontiolahden 150- juhluvuosi näkyi koulujen arjessa lukuisissa tapahtumissa, juhlissa ja esityksissä. Koulut ovat osallistuneet erilaisiin tempauksiin, liikunnallisiin tapahtumiin sekä järjestäneet omia juhluvuoden teeman mukaisia tapahtumia. Juhlavuodesta saatiin oppilaille monia mahdollisuuksia kulttuurillisiin elämyksiin ja yleistapahtumiin.

Yhtenäiskoulujen käynnistymisen myötä koulujen toimintakulttuuria on pyritty suuntaamaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun sekä oppimisen perustaitojen varmistamiseen. Opetuksen tueksi on valmistettu tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimateriaaleja jaettavaksi kaikille kouluille.

Yhtenäiskouluille on valittu johtoryhmät, joissa on huomioitu kattavasti eri henkilöryhmät. Kouluja on varusteltu ja kalusteiden täydentäminen vielä jatkuu, mikä osaltaan vie myös aikaa ja resursseja. Uuden edessä ylä- ja alakoululaisten toiminnan ja opettajiston yhteistyö on lähtenyt liikkeelle vaikkakin lopullinen yhteensovittaminen ottaa vielä oman aikansa.

Perusopetuksen puolella tärkeitä asioita on myös opettajien keskinäisen yhteistyön merkitys ja työturvallisuus. Siihen apuna voi olla avoimuus ja yhtenäisen toimintakulttuurin kehittäminen, mikä ei tule suoraan opetussuunnitelman mukana, vaan muodostuu koulu-yhteisössä vuorovaikutustilanteissa.

Koulukuraattori- ja psykologipalveluita on saatavilla esiopetuksesta toiselle asteelle. Koululaisten psykologipalveluluissa vaihtuvuus on ollut viime aikoina suurta ja vaikuttaa nuorten luottamuksen rakentamiseen heikentävästi, nuoren joutuessa asioimaan aina uuden henkilön kanssa.

Syyslukukaudesta 2023 kaikilla peruskouluilla on alettu toimia opetussuunnitelman perusteiden päivityksen mukaisesti laadittua Kontiolahden perusopetuksen läsnäolon tukemisen ja oppilaiden poissaolojen ennaltaehkäisyä mallia. Opiskeluhoitosuunnitelma on otettu käyttöön yhteistyössä hyvinvointialueen opiskeluhoitojen työntekijöiden kanssa.

Perusopetuksen valtionavustusta saavat hankkeet painoutuivat oppilaiden tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen oppimisen mahdollistamiseen lähikoulussa. Hankkeiden turvin on voitu palkata henkilöstöä tukea tarvitseville oppilaille: koulunkäynnin ohjaajia, resurssiopettajia sekä kasvatus- ja hyvinvointiohjaajia.

Perusopetuksen talous toteutui 60 t€ budjetoitua paremmin, toimintakatteen ollessa 99,7 %. Toimintakulut ylittyivät 119 t€ henkilöstökuluissa.

Perusopetuksen toiminnallisista tavoitteista toteutui 5/6.

Perusopetuksen toteutumattomat tavoitteet;

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Lasten ja nuorten kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtiminen.	Lapset puheeksi -menetelmän käyttö on laajentunut kaikkiin perusopetuksen kouluihin.	Toteutunut 70 % kouluista.

Varhaiskasvatuspalvelut

Päiväkoti Lehdokki otettiin käyttöön tammikuussa 2023 ja siellä toimii kuusi lapsiryhmää. Yksityisten päiväkotien määrä aleni neljään päiväkotiin vuoden aikana. Kontiolahdella toimii yksi ympärivuorokautinen päiväkoti. Suurin osa päiväkotiryhmistä on yli kolmevuotiaiden ryhmiä.

Varhaiskasvatuksessa tehtiin 90 päätöstä erityisestä ja tehostetusta tuesta tilikauden aikana. Tukea tarvitsevia lapsia oli kaikissa yksiköissä ja lähes kaikissa ryhmissä. Syksyllä 2023 vakinaistettiin neljäs kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja, mikä mahdollisti erityisopettajan tukea yhdenvertaisesti kaikkiin yksiköihin, myös yksityisiin päiväkoteihin.

Toinen varhaiskasvatuksen perheohjaaja palkattiin alkuvuodesta 2023 vastaamaan perheiden kasvaviin haasteisiin. Perheohjaajat mm. tukivat henkilöstöä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä, vetivät perhekerhoja, kävivät kasvatuksellisia keskusteluja huoltajien kanssa.

Vuonna 2023 aloitettiin Valssi-hanke, joka jatkuu kevään 2024. Siinä hankerahalla palkattu varhaiskasvatuksen asiantuntija aloitti uudistamaan Kontiolahden varhaiskasvatuksen laadunhallintaa. Esimiehet ja henkilöstö perehdytettiin arviointijärjestelmään ja varhaiskasvatukseen luotiin vuosikello, jonka pohjalta kehittämistä ja arviointia toteutetaan.

Perhepäivähoitajille mahdollistettiin tiimien kokoontumiset noin joka toinen kuukausi työhyvinvoinnin tukemiseksi. Esimiesten varahenkilöjärjestelmää vahvistettiin ja pyrittiin parantamaan esimiestyötä kuormittavan henkilöstön poissaolojen suuren määrän hallintaa ja sijaisten saamisen haasteita.

Varhaiskasvatuksen henkilöstömenot ylittivät talousarvion 124 t€, palveluiden ostojen alittaessa talousarvion 209 t€. Toimintakatteen toteuma 98,6 %.

Varhaiskasvatuksen toiminnallisista tavoitteista toteutui 5/7.

Varhaiskasvatuksen toteutumattomat tavoitteet

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / Toteuma
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Lasten hyvinvointia tuetaan yhdessä huoltajien kanssa ja kiusaamista ehkäistään sekä ristiriitatilanteita opetellaan ratkaisemaan mm. miniverso-toimintamallin avulla.	Lapset puheeksi -menetelmä on käytössä niissä ryhmissä, joissa on menetelmään koulutettua henkilöstöä.	Lapset puheeksi -menetelmän käyttö toteutunut osittain.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Osaamisen jakaminen ja vertaistuki.	Henkilöstön ammatti-illat 2 krt/v, pedatiimit kokoontuvat jokaisessa yksikössä kerran kuukaudessa sekä perhepäivähoidossa pidetään työillat kerran kuukaudessa (9 krt/v).	Kevään ammatti-illat toteutuneet, syksyn opettajien ammatti-ilta jouduttiin siirtämään tammikuulle 2024. Pedatiimit kokoontuvat vähintään kerran kuukaudessa, perhepäivähoidon työiltoja pidetty 1 krt/kk.

Lukiokoulutus

Lukioon hakeneita Kontiolahtelaisia peruskoulun päättäviä oli vuonna 2023 45 %, kun vuonna 2020 luku oli 60 %. Uusi opetussuunnitelma LOPS-2021 ja uudistunut oppivelvollisuuslaki ovat tuoneet lukiolle lisävelvoitteita, mikä on syksystä 2023 kohdistunut jo lukion kaikkiin ikäluokkiin. Opettajien työtä on lisännyt ja samalla lukion menoja kasvat-
tanut uuden oppivelvollisuuslain lisävelvoitteet kuten ilmaiset oppimateriaalit (pääosin sähköiset) ja henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadinta kaikille aloittaville opiskeli-
joille.

Lukiokoulutuksen toimintakatetavoite ylitettiin 49 t€.

Lukiokoulutuksen toiminnallisista tavoitteista toteutui kaikki asetetut tavoitteet (5/5)

Vapaa sivistystyö

Vapaan sivistystyön koulutuksilla edistetään yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta. Kuntalaisille tarjotaan mahdollisuus yleissivistävään ja ammatilliseen oppimiseen eri ikäkausina.

Konservatorion opiskelijamäärä vuonna 2023 oli 92, musiikkileikkikoulussa 64 ja kursseille osallistuvia oli 1724 henkilöä.

Vapaan sivistystyön toimintakate oli 2 t€ talousarviota parempi.

Vapaan sivistystyön toiminnallisista tavoitteista toteutui 3/4.

Vapaan sivistystyön toteutumattomat tavoitteet

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / Toteuma
Rohkein työnteen ja yrittämisen ympäristö		
Kurssitarjontamme on laajaa ja käyttäjien toiveet huomioi- daan kurssitarjonnassa.	Käyttäjien toiveet näkyvät kurssitarjonnan käytössä ja ostopalvelusopimuksen mu- kainen tuntitilaus täyttyy.	Tuntitilauksesta toteutunut 5798,5 h/6100 h.

Vapaa-aikapalvelut

Vuonna 2023 täyttyi useista hankkeista kuten opetus- ja kulttuuriministeriön HAMA-rahoi-
tuksella tukemasta PUSU-hankkeesta, jossa toteutettiin kulttuuri- ja taide-elämyksiä Kon-
tiolahden pohjoisosiin. Lokakuussa avatun muistojen raja- museon toteuttamiseen saatiin
hankerahoitusta Taiteen edistämiskeskukselta. Liikkuvia palveluja Kontiolahden kylille -
hankkeessa luotiin rakenteita ja toimintamalli palvelujen viemiseksi lähemmäs kuntalaisia.

Nuorisopalveluissa toteutettiin KAMU-hanketta sekä Kontiolahden harrastamisen malli -
hanketta. Hankkeissa pyritään luomaan yhtenäiskouluihin koulunuorisotyön malleja sekä
tuottaa koulunjälkeistä harrastustoimintaa kaikille Kontiolahden kouluille.

Kuntosalien ja ohjatun liikunnan kävijämäärät kasvoivat viime vuodesta. Käyntejä kunto-
saleilla oli yli 14 500 huolimatta, että Lehmon kuntosali oli poissa käytöstä 9 kuukautta.
Eryteisesti työikäisien ryhmäliikuntaan järjestettiin mahdollisuutta osallistua etäyhteydellä.

Lasten kulttuuriverkoston toimintaan osallistui 6 600 lasta. Osa toiminnasta keskittyi juh-
lavuoden suuriin tapahtumiin kuten alakoulujen tanssijaisiin, sen rinnakkaistapahtumaan

ja lastenjuhlaan. Lisäksi Kontiolahden kouluilla järjestettiin etäkirjailija vierailu kaikille vuosikursseille.

Bänditoiminta jatkui aktiivisena ja bänditilojen kysyntä on kasvanut suuremmaksi.

Kirjastojen kävijä- että lainojen määrä on Kontiolahden kirjastoissa ja kirjastoautoissa noussut noin 3 % edellisestä vuodesta. Lainoja on 16,2 lainaa asukasta kohden. Omatoimikirjasto on saavuttanut suosion ja lainoista noin 15 % lainattiin omatoimiajalla eli iltaisin ja viikonloppuisin.

Vuosi 2023 täytti Kontiolahden 150-juhlavuoden toteutuksesta ja koordinoinnista. Vapaa-aikapalvelujen henkilöstö oli mukana tuottamassa ja järjestämässä juhlavuoden tapahtumia kuten avajaistanssiaisia, Höytiäisen ympäriajoa, juhlavuoden päätapahtumaa ja nuorten Bileet -tapahtumaan. Juhlavuoden tapahtumiin, tempauksiin ja toimintoihin osallistui yhteensä 20 000 ihmistä. Lisäksi tapahtumia järjestivät kunnan lisäksi kyläyhdistykset ja muut kolmannen sektorin toimijat. Juhlavuoden näkyvyys oli laaja ja onnistunut.

Vapaa-aikapalvelujen toimintakate toteutui 42 t€ budjetoitua parempana, vaikka toimintatuotot olivat ennakoitua pienemmät ja juhlavuoden toiminnot nostivat henkilökustannuksia suunniteltua suuremmiksi.

Vapaa-aikapalvelujen kaikki sille asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat 6/6.

Tarkastuslautakunnan arvio vuodesta 2023

- Tarkastuslautakunnan huolenaiheena on lisääntynyt vahvan tuen tarve lasten ja nuorten parissa.
- Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tulevaisuuden talouskehityksen mahdollisista vaikutuksista varhaiskasvatus-, perusopetus- ja lukiopalveluiden toteutukseen.
- Tarkastuslautakunta pitää positiivisena henkilöstön hyvinvoinnin ja ammatitaidon kehittämiseen liittyviin kokonaisuuksiin.
- Tarkastuslautakunta pitää positiivisena sitä, että Kontiolahden kunta kannustaa asukkaitaan aktiiviseen ja liikkuvaan elämäntapaan.

Kontiolahden ensilumenlatu

5.4. Tekninen lautakunta

Organisaatio

Teknisen lautakunnan alaisuuteen kuuluvat hallinto, tekniset palvelut, kuntatekniikka, vesihuolto, maankäyttö ja valvonta.

Vuoden 2023 keskeiset tapahtumat

Toiminnan painopistealueita oli erityisesti merkittävien investointihankkeiden loppuunsaattaminen. Teknisen osaston toimintaa on kehitetty yhdessä henkilöstön kanssa ja tiukentunut taloustilanne on huomioitu toiminnassa.

Merkittävämpänä investointina oli Lehmon yhtenäiskoulun valmistuminen aikataulun mukaisesti ja alle alkuperäisen kustannusarvion. Lisäksi Kiviniemen päärakennus saatiin pääosin valmiiksi vuoden loppuun mennessä.

Kunnanhallituksen 17.12.2018 päättämästä Karhulan kaavan vireille tulosta ja vuodelle 2023 suunniteltu Karhulan asema-kaava-alueen rakentamisen aloittaminen siirrettiin tuleville vuosille heikentyneen tonttikysynnän johdosta.

Asumispalveluyksiköt siirtyivät koko kiinteistön osalta Hyvinvointialueelle vuokralla hyvinvointialueiden käynnistyessä 1.1.2023. Jatkossa asukkaiden vuokrasopimuksista vastaa hyvinvointialue.

Varparannan rivitalojen peruskorjauksen todettiin olevan eitaloudellisesti kannattavaa, joten vuokrasopimukset irtisanoitiin loppuvuodesta 2023 ja tullaan laittamaan kylmilleen vuoden 2024 alusta. Entisen terveysaseman tilat tullaan laittamaan myös täysin kylmilleen, kun eläinlääkäritoiminta siirtyi Kiveläntien uudisrakennukseen aivan loppuvuodesta 2023.

Vesihuollon osalta myyntituotot jäivät talousarviosta veden kulutuksen vähentymisen myötä. Vesihuoltolaitokselle otettiin käyttöön uusi asiakastietojärjestelmä. Kaukolämmön myyntituotot ja perusmaksut toteutuivat muutettua talousarviota parempina.

Edellisinä vuosina aloitettu rakennusvalvonnan paperiarkiston digitointi etenee suunnitellussa aikatauluissa ja kaikki lupahakemukset tulevat sähköisesti.

Valmistautuminen uuden rakentamislain voimaan tuloon 1.1.2025 on aloitettu. Vaikutusta tulee olemaan mm. asuinrakennusten rakentamislupien tiukentumiseen ja pienkohteiden vapautumiseen lupamenettelystä, mikä toisaalta voi aiheuttaa jälkivalvontaa nykyistä enemmän.

Ympäristövalvontaa on toteutettu useilla erilaisilla hankkeilla ja tilaisuuksilla vuoden 2023 aikana mm. asukastilaisuuksilla ja kunnan metsien liittämällä FSC-ympäristösertifikaattiin. Ympäristövalvonnan kehittämishankkeita oli :

- 1) Kulhon Rekilammen kunnostussuunnittelu ja alustavat kunnostustoimet
- 2) Höytiäiseen laskevien purojen kunnostus
- 3) Kylmäojanpuron vaellusesteiden poisto ja kalataloudellinen kunnostus (suunnitteluvaihe)
- 4) Satamalahden ennallistamishankkeen valmistelu
- 5) Kyyrönsuon kosteikot (loppuraportti)
- 6) SAMPO – Kasvua sammalesta Pohjois-Karjala (Rahkasammalten viljelytekniikan kehittäminen ratkaisuksi turvetuotantoalueiden jälkikäyttöön ja kasvuturpeen korvaamiseen, Kyyrönsuo) yhteistyöhanke Itä-Suomen yliopiston kanssa

- 7) Osallistuminen Pohjois-Karjalan maakuntaliiton ilmastohankkeeseen ”Päästöt kuriin –tehokkaasti kohti vähähiilisyttä”

Maankäytön ja valvonnan osalta merkittävimpiä asioita oli Lehmon osayleiskaavan voimaansaattaminen. Maata on saatu hankittua 22 Ha.

Investoinneissa maanostossa jäätiin alle talousarvion, kun budjetoitu määrä oli 444 t€ ja maata ostettiin 264 t€:lla.

Teknisen lautakunnan toimintakatteen toteuma oli 116,7 % ja taloudellinen tulos oli 370 t€ muutettua talousarviota parempi.

Tekninen lautakunta kokoontui 11 kertaa vuoden 2023 aikana.

Teknisen lautakunnan toiminnallisista tavoitteista toteutui 20/22.

Palveluiden toteutumattomat tavoitteet 2023

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta ja toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Investointihankkeiden toteuttaminen	Hankkeiden toteutumisen aikataulujen ja kustannusarvioiden mukaisesti	Kunnallistekniikan ja vesihuollon hankkeita on osin siirretty tehtäväksi tulevina vuosina mm. huonon tonttikysynnän takia.
Raakamaata hankitaan riittävästi asemakaavoituksen tarpeisiin.	Hankittu raakamaan pinta-ala on n. 50 ha.	Raakamaata hankittiin n. 22 hehtaaria.

Tarkastuslautakunnan arvio vuodesta 2023

- Tarkastuslautakunta on huolissaan rakentamisen hiipumisesta kunnan alueella ja tämän vaikutuksesta kuntaan
- Tarkastuslautakunta pitää erittäin tärkeänä Lehmon osayleiskaavan valmistumista ja kiittää valmisteluun osallistuneita viranhaltijoita, luottamushenkilöitä ja kunnan asukkaita.
- Tarkastuslautakunta toteaa teknisen toimen taloudenhallinnan onnistuneen hyvin vuonna 2023. Esimerkiksi Lehmon yhtenäiskoulun toteutus alitti kustannusarvion reilusti.

5.5. Tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa

Valtuustoon nähden kaikilla tulosalueilla sitova erä on toimintakate (netto) ja lisäksi sitovia tavoitteita ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja kulut. Lisäksi vesihuoltolaitoksen liikeylijäämä on sitova. Rahoitusosassa sitovia tavoitteita ovat lainakannan muutokset.

Talousarvioon nähden lähes kaikki tehtäväalueet tekivät paremman tuloksen. Talousarvio-ylityksiä oli vesihuollon (ylitys 84 t€) toimintakatteessa ja vesihuoltolaitoksen liikeylijäämätavoitetta ei saavutettu, vaan talousarviosta jäätiin 114 t€.

Investointiosassa kunnallistekniikka (ylitys 94 t€), kaukolämpölaitos (ylitys 16 t€), vesihuoltolaitos (ylitys 34 t€) ylittivät talousarvion. Maan ostossa ei asetettuun tavoitteeseen päästy vaan tavoitteesta jäätiin 180 t€.

Rahoitusosan tavoitteeksi asetettu lainakannan muutos toteutui tavoitetta paremmin. Talousarviossa lainakannan muutokseksi oli asetettu 7 557 t€, kun toteuma oli 798 t€.

Vuoden 2023 verotulokertymä yhteensä oli 32,5 M€. Verotulokertymä oli 0,5 M€ muutettua talousarviota suurempi.

Valtionosuudet jäivät muutetusta talousarviosta 73 t€, ollen 19,0 M€.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt tulosalueiden ja rahoituserien muutokset 18.3.2024 §15.

Muistojen raja -museumo avattiin 28.10.2023.

6. Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kontiolahden kunnalla on kolme varsinaista tytäryhtiötä: Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratilat, Kontiolahden Yrityspalvelu Oy ja Kontionloikka Oy. Kontiolahti on mukana kahdessa kuntayhtymässä; Pohjois-Karjalan maakuntaliitossa ja Pohjois-Karjalan koulutus-kuntayhtymässä.

Osakkuusyhtiöitä on kymmenen;

- Asunto Oy Kontiolahden Myllypuro
- Asunto Oy Kontiolahden Mäntyriivit
- Asunto Oy Kotikulho
- Asunto Oy Mönninmäki
- Asunto Oy Romppalan Hoviseutu
- Kiinteistö Oy Kontiolahden Liike- ja palvelutalo
- Kiinteistö Oy Kontiolahden Liikekeskus
- Kiinteistö Oy Paiholankoski
- Kontiolahden Golf Oy
- Kontiolahden Jäähalli Oy

Kuntakonsernia ohjataan kirjallisella konserniohjeella, joka käsittää yleisimmät konserniohjaukseen liittyvät osa-alueet. Ohjeella pyritään yhtenäistämään muun muassa hankintoja ja rahoitusta. Konserniohje ja Hyvä hallinto- ja johtamistapa Kontiolahti -konsernissa -ohje on vuodelta 2018.

Konserniohje on omistajaohjauksen keskeinen väline. Sen mukaan tytäryhteisöjen on haettava jo valmisteluvaiheessa konsernijohdon kanta yhtiön kannalta merkittäviin ratkaisuihin. Hallintosäännön 13 §:n omistajaohjausjaosto antaa tytäryhteisölle ennakkokannan konserniohjeessa määritellyllä tavalla.

Yhtiöiden toiminnan ja talouden tilannetta on käsitelty osavuosisraportointien yhteydessä, jonka lisäksi tytäryhteisöt ovat raportoineet sisäisestä valvonnastaan ja riskienhallinnastaan omistajaohjausjaostolle.

Omistajaohjauksella kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiöiden ja muiden yhteisöjen hallintoon ja toimintaan. Sillä huolehditaan, että kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Päättyneellä tilikaudella omistajaohjausjaosto on kokoontunut 9 kertaa.

Vuoden 2023 konsernitulos näyttää 1 760 t€ ylijäämää (2021: 46 t€ alijäämä).

Konsernin toimintakate parani vuoteen 2022 verrattuna 41 M€ ja vuosikate 2,8 M€. Konsernin lainakanta kasvoi 13,4 M€. Lainakanta on laskenut Kontiolahden Yrittäjäpalvelu Oy:llä ja laskenut Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokrataloilla.

6.1. Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot

Vuokratalojen toiminta-ajatuksena on tarjota kuntalaisille vuokra-asuntoja ja pitää omistamiensa asuntojen kunto hyvänä, käyttöaste tehokkaana sekä vuokrataso kohtuullisena.

Päättynyt tilikausi oli yhtiön 31. toimikausi. Vuoden lopussa yhtiöön kuului 29 kiinteistöä ja 295 asuntoa. Asuntojen käyttöaste vuonna 2023 on ollut 97 %. Kontiolahden kunnan asettaman asunto-ohjelman 2020–2023 mukainen vuokrausastetavoite oli 98 %.

Talous

1 000 €	2023	2022
Liikevaihto	2 114	2 120
Tilikauden tulos	2,3	0,8
Lainakanta	7 219	6 678
Henkilöstö	2	2

Päivitetyn kiinteistöstrategian myötä yhtiössä on tehty päätös asuntoyhtiöiden kuntokartoituksista, jotka alkavat keväällä 2024.

Vuokratalojen toiminnalliset tavoitteet vuodelta 2023 saavutettiin; Kiveläntie 4:n rivitalon + eläinlääkärtilojen rakennuttaminen valmistui aikataulussa ja vuokrattavia huoneistoja on vapaana vain yksi, vuokrattavat asunnot ovat hyvässä kunnossa ja niihin on tehty sisäpuoliset remontit suunnitelmallisesti, tilikauden tulos on positiivinen ja entisten lainojen lyhennykset ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti, lainaa otettu uutta rakennusta varten.

Tytäryhteisöille asetetut yhteiset tavoitteet;

- Kasvustrategia on huomioitu Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalojen tavoitteissa
- Vuoden 2023 painopisteet on olleet asuntojen kunnossa pidossa, uusien tilojen valmistamisessa ja rakennuksen rahoituksen seurannassa sekä lisätöiden minimissä pitämisessä.
- Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot toimii 11.6.2018 hyväksytyyn konserniohjeen mukaisesti

6.2. Kontiolahden Yrityspalvelu Oy

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n ensisijaisena tehtävänä on palvella alueella toimivia yrityksiä ja alueelle sijoittuvia uusia yrityksiä tarjoamalla yrityksille näiden tarpeisiin räätälöityjä toimitiloja. Yrityspalvelu omistaa ja hallinnoi Kontiolahden alueella toimitiloja ja vuokraa niitä yritysten käyttöön. Yhtiöllä on omistuksessaan noin 34 000 m² tiloja. Tytäryhtiö Asunto Oy Kontionlahden Vaskiportti omistaa 13 asuinhuoneistoa.

1 000 €	2023	2022
Liikevaihto	3 466	3 770
Tilikauden tulos	40	7,9
Lainakanta	16 453	17 550
Henkilöstö	1	1

Yritystilojen käyttöaste vuoden lopun tilanteessa 100 % ja asuinhuoneistojen käyttöaste oli 78 %.

Yhtiö on toteuttanut tilikauden aikana kiinteistöstrategiansa mukaisesti Vaskelantie 2 pienteollisuushallin myynnin. Valokaarentie 2 olevan tehdaskiinteistön 2900 m² laajuinen laajennus otettiin käyttöön vuoden alusta. Loppuvuodesta tehtiin kiinteistöstrategian mukainen tarkastelu yhtiön asuntosijoitusten ja -omistusten nykyarvoihin. Tarkastelun perusteella yhtiön asunto-osakeyhtiön tasearvoon tehtiin alaskirjaus.

Yhtiön toiminnalliset tavoitteet, että toimitilat ovat tarkoituksenmukaiset, yhtiön tilikauden tulos on positiivinen ja että lainakanta alenee, on saavutettu.

Tytäryhteisöille asetetut yhteiset tavoitteet;

Kasvustrategia on huomioitu Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n tavoitteissa.

Riskienhallinnassa vuoden 2023 painopisteenä ovat olleet toiminnalliset- ja taloudelliset riskit.

6.3. Kontionloikka Oy

Vuosi 2023 oli yhtiön viides toiminnallinen vuosi. Kontionloikka Oy tarjoaa palveluita yritysneuvontaan ja -kehittämiseen Kontiolahden alueen yrityksille ja vastaa Kontiolahden alueen matkailun kehittämisestä. Yhtiö vastaa yrityksiin kohdentuvien kehittämishankkeiden hallinnoinnista. Yhtiön toiminta on yleishyödyllistä ja voittoa tavoittelematonta.

Talous

1 000 €	2023	2022
Liikevaihto	227	202
Tilikauden tulos	9,8	4,3
Lainakanta	0	0
Henkilöstö	4	4

Vuoden loppuun mennessä yhtiö on kirjannut yhteensä 746 asiakastapahtumaa. Yritysneuvonnasta suurin osa (18 %) yritysneuvontatapahtumista suuntautui kehittämiseen ja sparraukseen. Seuraavaksi eniten (9,7 %) tapahtumia oli yrityksen perustamis- ja alku-neuvonnassa. Matkailuasioden osuus neuvonnasta oli edellisvuoden tapaan noin 4 %.

Yritysrahoitusta haettiin 8 eri yrityshankkeelle noin miljoona euroa ja hankkeiden kokonaisarvo oli 2,5 M€. Kontionloikka Oy:n hallinnoimien omien kehittämishankkeiden kokonaisbudjetti oli noin 566 t€ vuoden lopussa.

Kontionloikka Oy järjesti tammikuussa 2023 yhdessä Kontiolahden Yrityspalvelun, Kontiolahden yläkoulun sekä alueen yritysten kanssa yhdeksäsluokkalaisten yrityskyläilypäivän, joka toteutettiin teollisuusyrityksissä Lehmossa ja Jaaman yritysalueella. Tapahtumaan osallistui yhteensä noin 250 oppilasta. Lisäksi Kontionloikka Oy on ollut mukana kuudesluokkalaisten 6H-Yrittäjyysleirin järjestelyissä.

Kontionloikka Oy:n toiminnalliset tavoitteet saavutettiin. Kontionloikka Oy toteutti palvelusopimuksen mukaiset tehtävät, paransi Kontiolahden kunnan alueella olevien yritysten toimintaedellytyksiä sekä edisti Kontiolahden matkailua.

Kaikki tytäryhteisöt toimivat 11.6.2018 hyväksytyyn konserniohjeen mukaisesti. Tytäryhtiöille asetetut tavoitteet on saavutettu.

Tarkastuslautakunnan arvio vuodesta 2023

- Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota Yrityspalvelujen luottokannan hallinnan ennakointityön tarpeeseen.
- Tarkastuslautakunta kiittää Yrityspalveluita siitä, että haastavasta taloudellisesta toimintaympäristöstä huolimatta Yrityspalvelut on pystynyt tekemään taloudellisesti hyvän lopputuloksen.
- Tarkastuslautakunta kiittää Vuokrataloja hyvin sujuneesta uudiskohdeinvestointihankkeesta (Kiveläntien rivitalo ja eläinlääkäriasema).

7. Kunnan talous

Kunnan talous

Alkuperäinen talousarvio vuodelle 2023 oli budjetoitu n. -1,4 milj. € alijäämäiseksi. Vuoden aikana tehtiin muutoksia määrärahoihin ja tuloarvioihin, jolloin muutosten jälkeen tilikauden alijäämäksi arvioitiin lokakuussa tehtyjen talousarviomuutoksen yhteydessä n. -73 t €. Merkittävin määrärahamuutos koski verotuloarvion positiivista kehitystä alkuperäiseen talousarvioon nähden. Vuoden 2023 tilinpäätös toteutui odotettua paremmin. Tilikauden tulos oli noin 1,3 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämä 0,2 milj. euroa poistoeron jälkeen. Merkittävimmät tulokseen vaikuttavat tekijät olivat toimintakatteen, rahoitustuotosten ja -kulujen sekä verotulojen ennakoitua parempi kehitys.

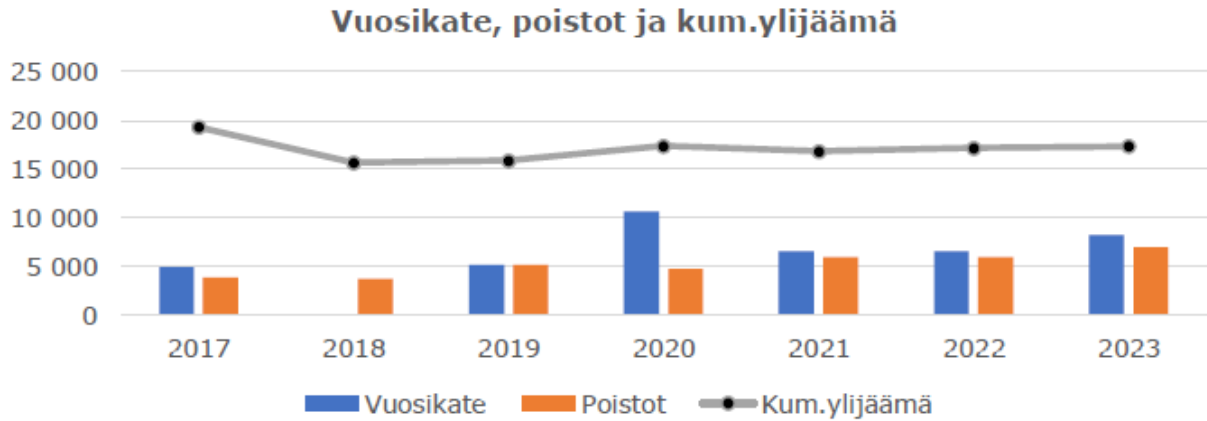
Vuoden 2023 alkuperäisessä talousarviossa verotulojen arviointiin olevan 30,48 milj. €. Määrärahamuutosten yhteydessä verotulojen arviointiin kasvavan 1,5 milj. €. Lopullinen kertymä toteutui kuitenkin n. 2,0 milj. € suurempana alkuperäiseen talousarvioon nähden ollen 32,49 milj. €. Kunnallisveron toteuma oli 25,98 milj. euroa, yhteisöveron 2,98 milj. euroa ja kiinteistöveron 3,53 milj. euroa. Edellisen vuoden tilinpäätökseen nähden vertailukelpoista kokonaisverotulon vertailua ei voi tehdä hyvinvointialueuudistuksen ja tähän liittyvien kuntien verotusmuutosten johdosta.

Hyvinvointialueuudistukseen liittyvä verorahoituksen siirto sekoitti viime vuoden talouslukuja. Verotuloihin vaikutti ylimääräisenä kertaeränä niin sanottu verohäntä. Verohännät ovat aiemmille vuosille kuuluvia verotuloja, jotka maksettiin kunnille viiveellä. Vuoden 2023 alussa maksetut verohännät koostuivat kunnallisveroista sekä yhteisöveroista.

Valtionosuudet alkuperäisessä talousarviossa olivat 19,1 milj. €. Määrämuutosten yhteydessä valtionosuuksia vähennettiin -60 t €. Lopullinen kertymä toteutui kuitenkin n. -113 t € pienempänä alkuperäiseen talousarvioon nähden ollen 18,97 milj. €. Edellisen vuoden tilinpäätökseen nähden vertailukelpoista valtionosuusrahoituksen vertailua ei voi tehdä hyvinvointialueuudistuksen ja tähän liittyvien kuntien valtionosuusmuutosten takia.

Vuosikate toteutui muutettua talousarviota 1,7 milj. € parempana. Alkuperäisessä talousarviossa oli varauduttu 6,86 milj. € suuruisiin poistoihin. Poistot toteutuivat 6,96 milj. € suuruisina. Lopullisissa poistoissa olivat mukana muutamien pienempien kohteiden lopulliset poistot. Pitkäaikaista lainaa nostettiin 7 milj. €. Lainojen lyhennyksiin käytettiin 7,9 milj. euroa ja lainakanta oli 63,3 milj. euroa (4.185 €/asukas). Edellisenä vuonna vahvistetussa tilinpäätöksessä se oli 4.127 €/asukas. Kunnan kumulatiivinen ylijäämä on 31.12.2023 suuruudeltaan 17 347 408,17 euroa.

Tilikaudella muodostettiin 1,4 milj. euron investointivaraus Onttolan liikuntahallia varten.

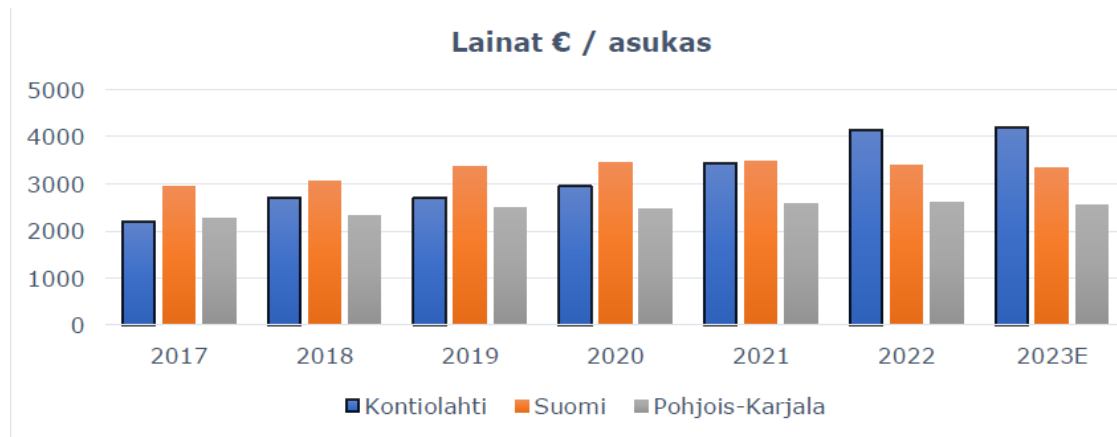
Konsernin tilikauden ylijäämä oli 1 760 t€, kun vuonna 2022 tuloslaskelma näytti alijäämää 46 t€. Konsernissa oli kertynyttä ylijäämää yhteensä 28 M€.

Konsernin omavaraisuusaste 33,8 % nousi 4,6 % edellisestä tilikaudesta (29,2 %) Konsernin lainakanta on 84 725 t€ (2022: 97 021 t€) ja lainat ovat 5 598 euroa/asukas, kun edellisenä vuonna vastaava luku oli 6 402.

Kontiolahden kunnan ja kuntakonsernin tunnusluvut vuosilta 2023 ja 2022.

Kunnan ja konsernin tunnusluvut				
	Kunta		Konserni	
	2023	2022	2023	2022
Toimintatuotot/toimintakulut %	18,1	11,5	27,2	42,6
Vuosikate/poistot, %	118	100	101	98
Vuosikate €/asukas	544	377	707	524
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta (1 000 euroa)	-22 230	-25 878	-19 760	-29 737
Investointien tulorahoitus, %	71,9	36,4	80,5	37,1
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	0,8	1,02	0,7
Kassan riittävyys, pv	43	44	25	49
Omavaraisuusaste %	36,9	36,5	33,8	29,2
Suhteellinen velkaantuneisuus %	118,6	73,3	138	76,5
Kertynyt ylijäämä (1 000 euroa)	17 347	17 156	29 760	27 991
Kertynyt ylijäämä €/asukas	1 146	1 132	1 966	1 847
Lainakanta 31.12. (1 000 euroa)	63 346	62 548	84 725	97 021
Lainat, €/asukas	4 185	4 127	5 598	6 402
Lainat ja vastuut 31.12. (1 000 euroa)	71 730	71 505	94 298	108 539
Laina ja vastuut 31.12. €/asukas	4 805	4 719	6 230	7 164
Lainasaamiset (1 000 euroa)	45	45	21	20
Asukasmäärä	15 135	15 154	15 135	15 157

Kunnan lainakanta asukasta kohden. Koko maan ja Pohjois-Karjalan tiedot perustuvat tilinpäätösten ennakkotietoihin. Kontiolahden lainakanta on verrokkikuntia korkeammalla tasolla. Kunnan lainakanta on kasvanut vuodesta 2017 eteenpäin.

Tarkastuslautakunnan arvio vuodesta 2023

- Tarkastuslautakunta on huolissaan tulevien vuosien tulorahoituksesta ja valtionosuuksista suhteessa kunnan tuottamien palvelujen tarpeisiin.
- Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota vuosikatteen ja poistojen suhteeseen tulevaisuudessa.
- Tarkastuslautakunta toteaa, että varsin haastavasta taloudellisesta toimintaympäristöstä huolimatta Kontiolahden kunta teki taloudellisesti varsin hyvän lopputuloksen vuoden 2023 osalta.

8. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen, konsernivalvonta

Tavoitteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista ja taloudellista. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, toiminnan kehittämistä, tuloksellisuuden arviointia sekä riskienhallintaa. Lisäksi valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että päätösten taustalla oleva tieto on luotettavaa ja riittävää ja että toiminnassa noudatetaan lakeja, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä. Valvonnan tarkoituksena on myös varmistua, että organisaation omaisuus ja voimavarat tulevat turvatuksi.

Konsernivalvonta on sisäistä valvontaa, joka kattaa koko kuntakonsernin. Konsernivalvonnan järjestämisellä tarkoitetaan tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia. Tätä edistää kunnan vahvistamat tunnusluvut ja tavoitetasot, joita konsernijohtoon on ajantasaisesti seurattava. Konserniohje on omistajaohjauksen keskeinen väline.

Kuntalain uudistuminen ja toimintaympäristön muutokset, asettavat jatkuvasti lisävaatimuksia riskienhallinnan organisoinnille kuntakonserneissa.

Järjestäminen

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet on hyväksytty valtuustossa 21.6.2021.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa, mitä Kontiolahden kunnan hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu. Lisäksi korruption ja lahjonnan torjumiseksi on annettu ohjeistukset hankinnoista. Hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista.

Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallitus:

1. vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteensovittamisesta siten, että kunnan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan
2. hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat
3. valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti

Lautakunnat vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta.

Kontiolahden kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohje tuli voimaan 1.8.2021.

Konsernivalvontaa on järjestetty antamalla ohjeistusta kunnan edustajille tytäryhteisöissä ja kuntayhtymissä, kuulemalla tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien johtoa sekä seuraamalla tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien tilannetta talousarvion, osavuositietojen ja toimintakertomusten yhteydessä. Omistajaohjausjaosto on käsitellyt tytäryhtiöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportit vuodelta 2023.

Tytäryhteisöt järjestävät kirjanpidon yhtenäisesti siten, että tilinpäätöksistä voidaan laatia kaupungin konsernitilinpäätös siitä erikseen annettujen ohjeiden mukaisesti. Tämän lisäksi yhtiöt ovat raportoineet sisäisestä valvonnastaan ja riskienhallinnastaan omistajaohjausjaostolle. Omistajaohjausjaosto seuraa tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä.

Johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet kuntalain 84 §:n mukaiset sidonnaisuusilmoitukset ja niihin tulleet muutokset päivitetään säännöllisesti. Tarkastuslautakunta valvoo ilmoitusvelvollisuuden toteutumista ja on käsitellyt sidonnaisuusilmoitusten päivitykset viimeksi 1.11.2023 (§ 80).

Toiminnassa ei ole tunnistettu korruptioon tai lahjontaan liittyviä riskejä.

Tilikauden aikana ei ole raportoitu toteutuneista sisäisen valvonnan puutteista, joista olisi aiheutunut merkittävää haittaa kunnan ja kuntakonsernin toiminnalle.

Tarkastuslautakunnan arvio vuodesta 2023

- Tarkastuslautakunta toteaa, että kunta on toiminut lakien ja säädösten mukaisesti sekä ohjeistus on ajantasaista.

9. Arviointikertomuksen käsittely

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2023 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kunnanvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista lautakuntien ja yhtiöiden selvitykset siten, että ne voidaan käsitellä vuoden 2024 loppuun mennessä pidettävässä valtuuston kokouksessa.

Kontiolahden rantamaisemaa.

10. Allekirjoitukset

Kontiolahti 28.5. 2024

Jyry Eronen
puheenjohtaja

Pentti Suni
varapuheenjohtaja

Minna Pakarinen
jäsen

Nina Utriainen
jäsen

Asko Väätäinen
jäsen